

ÖTÜKEN

BAĞLAMA METODU

(Kısa Sap)

VE

TÜRK HALK MÜZİĞİ NAZARİYATI

Bülent Kılıçaslan

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1274
KÜLTÜR SERİSİ: 736

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI
16267

ISBN 978-605-155-637-6

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde,
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz;
hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12
İnternet: www.otuken.com.tr
E-posta: otuken@otuken.com.tr

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz
Notalar: Mert Erağan
Dizgi-Tertip: Ötüken
Kapak Baskısı: Yeditepe Ofset
Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 12531 Tel: (0212) 444 62 18
İstanbul-2018

BÜLENT KILIÇASLAN; İktisat, mühendislik ve sosyoloji okudu. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Yönetimi Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini 2008 yılında tamamladı. Müzik eğitimini Arif Sağ Müzik Okulu'nda tamamladı. Erol Parlak ve Mehmet Erenler'den bağlama dersleri aldı. 1996 yılından bu yana bağlama eğitmenliği ve koro şefliği yapmaktadır. Bakırköylü Sanatçılar Derneği'nde 1999 yılında, İstanbul Kültür Üniversitesi bünyesinde 2006 yılında THM korolarını kurdu. Sayısız sanat organizasyonunda "Sanat Yönetmenliği" yaptı. Bakırköy Halk Eğitim Merkezinde "Uygulamalı Tiyatro" alanında eğitimini tamamladı ve sertifikasını aldı. Tiyatro oyunlarına müzikler yaptı. 2010 yılından Bakırköy Sanat Tiyatrosu'nu kurdu. Tiyatro metin yazarlığına yöneldi, yetişkin oyunlarının yanı sıra çocuk oyunları da yazıp yönetti. *Türk Halk Müziği Solfej* kitabını 2007 Mart ayında yayımladı. Müzik ve tiyatro alanında yönetmenlik, eğitmenlik ve sahne çalışmalarını sürdürmektedir.

Kılıçaslan, BASAD (Bakırköylü Sanatçılar Derneği) yönetim kurulu üyesi ve İKÜMED (İstanbul Kültür Üniversitesi Mezunları Derneği) üyesidir.

Başlıca Oyunları

Mevlana

Hacı Bektaş Veli

Âşık Veysel

Pir Sultan

Arayış

Yasak Çeşme

Çocuk Oyunları

Süt Dünyası

Sihirli Kütüphane

Doğa Savaşçıları

Cesur Balıklar

Son Ağaç

Sporcular ve Obezler

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
-------------	---

1. AŞAMA

Metod İçerisindeki Örnek Tezene Kalıpları	15
Egzersizler	16
Pozisyon Kalıpları.....	24

2. AŞAMA

DİZİLERE VE POZİSYONLARA GÖRE ESERLER

Gitme Turnam	27
Çiğdem Der ki	28
Ötmede Guguk	29
Temir Ağa	30
Kıyılı Halayı.....	31
Uzun İnce Bir Yoldayım.....	32
Adalardan Çıktım Yayan (Bebek)	33
Bebek (Bebeğin Beşiği Çamdan)	34
Şu Dağlarda Kar Olsaydım	35
Ellik	36
Su Sızıyor.....	37
Yeşil Ördek Gibi Daldım Göllere.....	38
Entarisi Mor İmiş	39
Mihriban	40
Kütahya'nın Pınarları Akışır.....	41
Sarı Saçlım Mavi Gözlüm Neredesin Sen	42
Hiroşima.....	43
Bahçede Yeşil Çınar	44
Ba Buba	45
Beyaz Giyme Toz Olur	46
Molla	47
Mektebin Bacaları.....	48
Merdo	49
Ben Senu Sevdiğimi Dünyalara Bildurdum	50
Tılıfındır Hastahane	51
Pencere Açıldı Bilal Oğlan	52
Etek Sarı	53
Memberi	54
Kendine İyi Bak	55
Turnam Gidersen Mardin'e	56
Bu Sevda	58
Yiğidim Aslanım	60
Koyverdin Gittin	61
İzmir'in Kavakları.....	62
Dağlara Çen Düşende.....	63
Kaytağı.....	64
Hudey Hudey Aşıklama.....	65
Dost Bağının Meyveleri Erişti	66
Seherde Bir Bağa Girdim	67
Akarsular Düşer Bir Gün Engin'e.....	68
Çoş Havası (2. Pozisyon)	70
Beri Gel Beri Gel.....	72
Karam	73
Yıldız Akşamdan Doğar (3. Pozisyon)	74
Hüseyini Gezinti.....	75
Mürvete Geldim	76
Giresun Karşılması	77
Başına Bağlamışlar Astar.....	79
Yağmur Yağar (Zeybek)	80
Harmandalı Zeybeği (Zeybek Tavrı).....	82
Eskişehir Zeybeği	83
Yörük Ali (Zeybek)	84

3. AŞAMA
USÜLLERE GÖRE

Mavilim	87
Köşküm Var Deryaya Karşı.....	88
Felek Çakmağını Üstüme Çaktı	90
Yüzünü Sevdiğim Seyran'a Çıkmış.....	91
Naz Barı.....	92
Baharın Gülşen Çağında.....	93
Gurbette Ömrüm Geçecek	94
Aldırma Gönül.....	95
Asker Oldum	96
Barış Güvercini.....	97
Beni Hor Görme	98
Cerrahpaşa.....	99
Ne Ağlarsın	100
Aşk Davası.....	101
Oy Asiye.....	102
Dideban Üstüneyim	104
Kağızmana Ismarladım.....	105
Dokunma Keyfine Yalan Dünyanın	106
Kime Kin Ettin De Giydin Alları	108
Boztepe'nin Başında	109
Bana Kara Diyen Dilber.....	110
Bu Gün Ben Bir Güzel Gördüm.....	111
Gelmez Yola Gidiyorum	112
Sallanıp Köyden Gelenim	113
Al Tavandan Belleri	114
Kahveyi Kavururlar.....	115
Hanaylar Yapturdım	116
Ettiler Dost Nazarından	117
Melüllenme Deli Gönül.....	118
Seher Yeli Nazlı Yâre	120
Yemen Türküsü	122
Fincanın Etrafı Yeşil	123
Başı Pare Pare Dumanlı Dağlar.....	124
Havada Kar Sesi Var	125
Bugün Ayın Üçüdür	126
Kirvem.....	127
Seher Yıldızı	128
Ben Nasıl Gülem Oy.....	129
Bilmem Bilmem Nereden	130
Yunus Emre (İlahi).....	131
Zeynep Bu Güzellik Var Mı Soyunda.....	132
Kına Havası	133
İstanbul'dan Kayık Gelir.....	134
Bar Havası Bayburdun İnce Yolu	135
Emmimin Kızı	136
Yalan Dünya	137
Ekin Kavrama Havası	138

4. AŞAMA
İLERİ DÜZEY REPERTUVAR ÖRNEKLERİ

Şekeroğlan.....	141
Pancar Ezik	144
Ezgi Akşamı.....	146
Ötme Bülbül.....	148
Kaytağı.....	150
Serenler Zeybeği.....	152
Ben Kendimi.....	153

ÖNSÖZ

TÜRK HALK MÜZİĞİ, kulaktan kulağa, geçmişten günümüze, özellikle bağlama eşliğinde aktararak varlığını sürdürmüştür. Bu aktarım sürecinde bağlama, halk müziğinin en önemli icra aracı olmuş, geçmişten günümüze kadar çoğunlukla usta çırak ilişkisi içerisinde öğretilmiştir. Günümüzün yaşam koşulları bu aktarım şeklini değiştirmiş, artık geniş kitlelerin bağlamaya ilgisi arttığından, bağlama eğitiminin metot ve standarda bağlanması kaçınılmaz olmuştur. Bu alan ile ilgili değerli üstatlar çalışmalar ve metot denemeleri yapmışlardır. Konservatuvarların ve bağlama kurslarının açılması bağlama eğitiminin metot içerisinde öğretilmesini gerekli kılmıştır.

Bu gereklilik fikrinden yola çıkarak 20 yıllık bağlama ve koro öğretmenliği birikimimi ve bu birikimden edindiğim tecrübeyi bağlama metoduna dönüştürdüm. Bu eser, bağlama öğretmenlerinin işini kolaylaştıran, başlangıçtan ileri seviyeye kısa sap bağlama öğrenmek isteyen öğrencilerin de yararlanabilecekleri başlangıçtan, ileri seviyeye metodolojik bir kaynak olarak önerilebilir.

Bu kitapta bağlama eğitimi basitten başlayıp zora doğru, bir sıra halinde verilmiştir. İlk bölümlerde parmak alıştırmaları ilgili örnekler, bağlama eğitimi sürecinde bilinmesi gereken kavramlar ve işaretler, ikinci bölümde ise bağlamada en çok kullanılan pozisyonlar, türkü dizileri, türkü örnekleriyle yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise; ana usuller, birleşik usuller, karma usuller birbiri ardına sıralanmıştır. Bu sıralama, öğrencinin konuyu çabuk kavrayabileceği bir düzen içinde verilmiştir. Kitabın son bölümü ise, zorluk derecesi biraz yüksek olan değişik usul ve makamlardan oluşan eserleri içermektedir.

Kültürümüze ve Halk Müziği'mize faydalı olması dileğiyle...

Bülent Kılıçaslan

TEŐEKKÖRLER:

Bu kitabın oluşmasında birikimlerinden faydalandığım
değerli hocalarım; Arif Sağ, Ali Haydar Emre, Erol Parlak ve Emre Saltık'a;
Cemre Sanat Merkezi öğrencilerime,
Bakırköylü Sanatçılar Derneğindeki öğrencilerime
İstanbul Kültür Üniversitesi öğrencilerime; Dicle Derman'a
Editörümüz Mert Erağan'a;
Bu kültürün içine doğmamı sağlayan aileme
teşekkürlerimi borç bilirim...

Bülent Kılıçaslan

1. AŞAMA

Birinci aşamada, bağlama üzerinde doğru parmak kullanımı, bileğin bağlama sapı boyunca doğru bilek açısı ile hareket etmesini sağlayacak egzersizler verilmiştir. Amaç, parmakların perdelere doğru basılmasını ve güçlendirilmesini sağlamaktır. Farklı tezene kalıplarının öğrenilmesi, tezene vuruşlarını doğru bilek hareketi ile yapılmasını kolaylaştırmak ve bu alışkanlığı edinmektir.

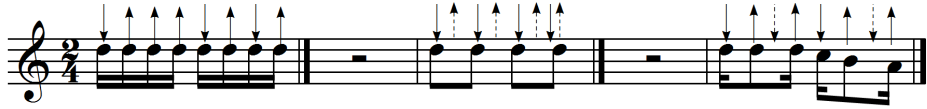
Metot boyunca göreceğimiz işaret ve sembolleri kavramamızı sağlamak, metot boyunca göreceğimiz usul ve dizilerin anlaşılmasını kolaylaştırmaktır.

Bu aşama mutlaka bilinçli ve sistematik bir şekilde öğrenildikten sonra bir sonraki aşamaya geçilmelidir.

METOD İÇERİSİNDEKİ ÖRNEK TEZENE KALIPLARI

↓ = Tekli ok, Üstten vuruş: tezene yukarıdan aşağıya doğru tek tele vurulur

↑ = Tekli ok, Altan vuruş: tezene aşağıdan yukarıya doğru tek tele vurulur

↕ = Kesik ok, tele değmeden geçen tezene vuruşu

= Parmak vurarak
ses çıkarma

Λ = Parmak çekerek
ses çıkarma

∪ = Bağ işareti,
parmak basarak
ses çıkarma

0 1 2 5 0 1 2 4 0 1 3 4 0 1 3 4

Parmak numaraları

0: boş tel

1: İşaret parmağı

2: Orta parmak

3: Yüzük parmađı

4: Serçe parmak

5: Bař parmak

Tel numaraları:

1. Tel alt tel (re)

2. Tel orta tel (sol)

3. Tel üst tel (la)

EGZERSİZLER

1. Egzersiz

3=Üst tel

1 2 1 2 1 2 1 2 1 4 1 4 1 4 1 4 2 4 2 4 2 4 2 4 3 4 3 4 3 4 3 4

2=Orta tel

2. Egzersiz

1 2 1 2 1 2 1 2 1 4 1 4 1 4 1 4 2 4 2 4 2 4 2 4 3 4 3 4 3 4 3 4 1 2 1 2 1 2 1 2

1=Alt tel

3. Egzersiz

1 4 1 4 1 4 1 4 2 4 2 4 2 4 2 4 3 4 3 4 3 4 3 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4

3= Üst tel

4. Egzersiz

5 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4 5 4

+ = Bu işaretin bulunduğu parmak perdede sabit kalacak

v = Bu işaretin bulunduğu perdeye belirtilen parmak ile çarpılacaktır. Çarpma hareketiyle sesin çıkması gerekmektedir.